

Datum van
inontvangstneming

:

10/07/2015

Zaak C-275/15

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof

Datum van indiening:

8 juni 2015

Verwijzende rechter:

Court of Appeal of England and Wales (Civil Division) (Verenigd Koninkrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 juni 2015

Verzoeksters:

ITV Broadcasting Ltd

ITV 2 Ltd

ITV Digital Channels Ltd

Channel 4 Television Corporation

4 Ventures Ltd

Channel 5 Broadcasting Ltd

ITV Studios Ltd

Verweersters:

TVCatchup Ltd (in administration)

TVCatchup (UK) Ltd

Media Resources Limited

Intervenënten:

The Secretary of State for Business, Innovation and Skills

Virgin Media Limited

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Verzoeksters zijn commerciële omroepen die naar nationaal recht auteursrechten bezitten (1) op hun televisie-uitzendingen en (2) op films bestaande uit programma's en andere onderdelen van hun uitzendingen. Een voorheen door TVCatchup Limited (verwikkeld in een faillissementsprocedure) geëxploiteerde dienst voor live streaming op internet, wordt thans geëxploiteerd door TVCatchup (UK) Limited (hierna samen: „TVC”) met een licentie van Media Resources Limited. Via deze dienst kunnen gebruikers „live streams” van gratis televisie-uitzendingen ontvangen (waaronder de gratis te ontvangen televisie-uitzendingen van verzoeksters, alsmede uitzendingen van andere commerciële zenders en van de door de staat gefinancierde BBC). De uitzendingen worden opgevangen door TVC en via internet naar haar gebruikers gezonden. Verzoeksters hebben in het Verenigd Koninkrijk beroep ingesteld en stellen dat die activiteit inbreuk maakt op hun auteursrecht. De High Court of England and Wales oordeelde (na een prejudiciële beslissing van het Hof van Justitie over de betekenis van de term „mededeling aan het publiek” (arrest ITV Broadcasting, C-607/11, EU: C:2013:147) dat inbreuk was gemaakt op verzoeksters' auteursrecht voor zover er sprake was van mededeling aan het publiek. De High Court oordeelde echter tevens dat verweersters zich konden beroepen op de bepalingen van de Copyright Designs and Patents Act 1998 (CDPA). Section 73 van die Act (zoals gewijzigd ter uitvoering van richtlijn 2001/29/EG) bepaalt dat „indien een uitzending via de ether vanuit een plek in het Verenigd Koninkrijk wordt ontvangen en onmiddellijk wordt wederdoorgegeven via kabel [...], geen inbreuk wordt gemaakt op het auteursrecht, indien en voor zover die uitzending is bedoeld voor ontvangst in het gebied waarin zij per kabel wordt doorgegeven en deel uitmaakt van een ‚in aanmerking komende dienst’ (qualifying service)” en „het auteursrecht op enig in de uitzending opgenomen werk wordt niet geschonden indien en voor zover de uitzending bedoeld is voor ontvangst in het gebied waarin zij per kabel wordt wederdoorgegeven”. „In aanmerking komende dienst” omvat uitzending via zendmasten van de omroepen ITV, Channel 4 en Channel 5.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het prejudiciële verzoek

Artikel 267 VWEU

De verwijzende rechter verzoekt om uitlegging van artikel 9 van richtlijn 2001/29 en in het bijzonder om een verduidelijking van de betekenis van de woorden „toegang tot de kabel van omroepdiensten”, de betekenis van de term „kabel” daarin, en om verduidelijking of en in hoeverre dat artikel 9 nationale voorschriften als Section 73 CDPA (vóór of na de wijziging ervan in 2003) toelaat.

Prejudiciële vragen

Met betrekking tot de uitlegging van artikel 9 van richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij (hierna: „richtlijn”), en in het bijzonder van de zin „Deze richtlijn doet geen afbreuk aan bepalingen betreffende met name [...] toegang tot de kabel van omroepdiensten”:

Vraag 1: Laat de geciteerde zin toe dat een nationale bepaling verder wordt toegepast met een werkingssfeer van het begrip „kabel” als omschreven in het nationale recht of wordt de werkingssfeer van dat deel van artikel 9 bepaald door de betekenis van „kabel” als omschreven in het Unierecht?

Vraag 2: Indien „kabel” in artikel 9 wordt bepaald door het Unierecht, wat betekent dit begrip dan? In het bijzonder:

- (a) Heeft het een technologisch specifieke betekenis die is beperkt tot traditionele kabelnetwerken die worden beheerd door gewone kabeldienstaanbieders?
- (b) Zo niet, heeft het dan een technologisch neutrale betekenis die functioneel vergelijkbare via internet doorgegeven diensten omvat?
- (c) Omvat het hoe dan ook straalverbindingen tussen vaste zendmasten?

Vraag 3: Is de geciteerde zin van toepassing (1) op bepalingen die van kabelnetwerken vereisen dat zij bepaalde uitzendingen wederdoorgeven of (2) op bepalingen die de wederdoorgifte van uitzendingen via de kabel toelaten (a) indien de wederdoorgifte simultaan gebeurt en beperkt is tot de gebieden waarvoor de uitzendingen bestemd waren en/of (b) indien de wederdoorgifte uitzendingen betreft op zenders waarop bepaalde openbaardienstverplichtingen rusten?

Vraag 4: Indien de werkingssfeer van „kabel” in artikel 9 wordt bepaald door het nationale recht, gelden dan voor de bepaling van nationaal recht de Unierechtelijke beginselen van evenredigheid en van een billijk evenwicht tussen de rechten van houders van auteursrechten, de rechten van kabeleigenaars en het algemeen belang?

Vraag 5: Is artikel 9 beperkt tot de bepalingen van nationaal recht die golden op de datum waarop tot de richtlijn was besloten, de datum waarop die in werking trad of de uiterste datum voor omzetting ervan, of is dat artikel ook van toepassing op latere bepalingen van nationaal recht die betrekking hebben op toegang tot de kabel van omroepdiensten?

Aangevoerde bepalingen van internationaal recht

Berner-Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, in het bijzonder artikel 11bis.

Aangevoerde bepalingen van het Unierecht

Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij, in het bijzonder de artikelen 9 en overweging 20 (hierna: „richtlijn 2001/29” of „richtlijn”)

Richtlijn 91/250/EEG van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's, zoals gewijzigd bij richtlijn 93/98/EEG

Richtlijn 92/100/EEG van de Raad van 19 november 1992 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom, zoals gewijzigd bij richtlijn 93/98/EEG

Richtlijn 93/83/EEG van de Raad van 27 september 1993 tot coördinatie van bepaalde voorschriften betreffende het auteursrecht en naburige rechten op het gebied van de satellietomroep en de doorgifte via de kabel

Richtlijn 93/98/EEG van de Raad van 29 oktober 1993 betreffende de harmonisatie van de beschermingstermijn van het auteursrecht en van bepaalde naburige rechten

Richtlijn 96/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken

Richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Universeledienstrichtlijn)

Aangevoerde rechtspraak van het Hof van Justitie

SGAE, C-306/05, EU:C:2006:674

Football Association Premier League e.a., C-403/08 en C-429/08, EU:C:2011:631

ITV Broadcasting, C-607/11, EU:C:2013:147

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Copyright, Designs and Patents Act 1988 (zoals gewijzigd bij de Copyright and Related Rights Regulations 2003) (hierna: „CDPA”).

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoeksters zijn commerciële televisieomroepen die naar nationaal recht auteursrechten bezitten (i) op de televisie-uitzendingen zelf en (ii) op films bestaande uit programma's en andere onderdelen van hun uitzendingen. Zij halen hun inkomsten uit de reclame in hun uitzendingen. Verzoeksters hebben beroep ingesteld tegen verweerster (hierna: „TVC”) wegens inbreuk op het auteursrecht op hun uitzendingen en hun films.
- 2 TVC exploiteert op internet een live streaming dienst waarmee gebruikers via internet „live” (dat wil zeggen in wezen rechtstreeks) streaming van gratis via de ether uitgezonden televisieprogramma's kunnen ontvangen, waaronder die welke verzoeksters uitzenden.
- 3 Nadat de High Court of England & Wales had verzocht om een prejudiciële beslissing, heeft het Hof van Justitie in zijn arrest van 7 maart 2013 (C-607/11) in wezen geoordeeld dat het begrip „mededeling aan het publiek” in de zin van richtlijn 201/29 betrekking had op een wederdoorgifte van de werken die waren opgenomen in een via zendmasten uitgezonden uitzending door een andere organisatie dan de oorspronkelijke omroeporganisatie en door middel van een internetstream die ter beschikking werd gesteld van de abonnees van deze organisatie, die deze wederdoorgifte konden ontvangen door op de server van deze organisatie in te loggen. Dit was het geval ook al bevonden die abonnees zich in het ontvangstgebied van deze via zendmasten uitgezonden uitzending en waren zij gerechtigd om deze uitzending op hun televisie te ontvangen.
- 4 Section 73 CDPA regelt een verweer tegen inbreuken op auteursrechten op een uitzending of enig in een uitzending opgenomen werk en bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel (sections 73(2)(a) en (3)) wordt aangeduid als de „must carry”-uitzondering (uitzondering voor de doorgifteverplichting), doch dat deel van het verweer is niet aan de orde, aangezien TVC niet stelt dat op haar een doorgifteverplichting rust. Het tweede onderdeel (sections 73(2)(b) en (3)) wordt aangeduid als de uitzondering voor het „ontvangstgebied” of „hetzelfde gebied” („reception area” of „same area”), en dat is het onderdeel waarop TVC zich baseert.
- 5 De High Court oordeelde in oktober 2013 dat TVC's wederdoorgifte van uitzendingen door deze middels streaming via internet aan hun individuele abonnees te zenden, weliswaar binnen de werkingssfeer van „mededeling aan het publiek” viel en in zoverre inbreuk op het auteursrecht vormde, doch dat het verweer van het „ontvangstgebied” op basis van Section 73 van toepassing was

met betrekking tot de wederdoorgifte door TVC van „in aanmerking komende diensten” (qualifying services) via internet aan eindgebruikers binnen het gebied van de bedoelde ontvangst van die diensten, daaronder begrepen gevallen waarin de laatste stap van de doorgifte via wifi in een thuissituatie geschiedt, maar dat het verweer niet van toepassing was indien de wederdoorgifte bestemd is voor ontvangst per mobiele telefoon.

- 6 Verzoeksters (hierna: „de omroepen”) gingen tegen dit eerste onderdeel van dat oordeel in hoger beroep. Zij stellen dat het verweer geen internetuitzendingen omvat en beperkt is tot uitzendingen via gespecialiseerde kabelnetwerken die worden geëxploiteerd door gewone kabelomroepen. TVC ging in hoger beroep tegen het tweede onderdeel van dat oordeel. TVC betoogde dat het verweer ook de wederdoorgifte voor ontvangst per mobiele telefoon omvatte.
- 7 De beide hoger beroepen werden behandeld door de Court of Appeal in zijn uitspraak van 26 maart 2015. Het hoger beroep van TVC werd verworpen. Het hoger beroep van de omroepen werd geschorst in afwachting van een uitspraak van het Hof van Justitie over de prejudiciële vragen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 8 Verzoekster betogen dat het begrip „kabel” in de Unieregeling een nauwkeurige, coherente en uniforme Unierechtelijke betekenis heeft, dat het specifiek technologisch is en betrekking heeft op een gespecialiseerd kabelnetwerk dat wordt geëxploiteerd door een gewone kabelaanbieder, maar internet uitsluit. Het heeft deze Unierechtelijke betekenis in alle richtlijnen waarnaar wordt verwezen in overweging 20 van richtlijn 2001/29 en in artikel 9 van die richtlijn. Het begrip „kabel” in Section 73 CDPA dient dezelfde, van de betekenis van „kabel” in het EU-acquis afgeleide, technologisch specifieke betekenis te hebben. De Secretary of State stemt daarmee in.
- 9 Wat het volledige zinsdeel „toegang tot de kabel van omroepdiensten” betreft, stellen verzoeksters dat dit ziet op het verschaffen van toegang door omroepdiensten tot kabelnetwerken (dat wil zeggen doorgifteverplichtingen van het type waarnaar wordt verwezen in artikel 31 van richtlijn 2002/22), zodat dit wel de doorgifteverplichting van Section 73 CDPA omvat, maar niet de uitzondering voor het ontvangstgebied. Het verweer strekt zich niet uit tot internetuitzendingen en is beperkt tot uitzendingen op gespecialiseerde kabelnetwerken die worden geëxploiteerd door gewone aanbieders van kabelprogramma’s.
- 10 TVC stelt dat het hierboven aangehaalde zinsdeel van artikel 9 van richtlijn 2001/29 verwijst naar bepalingen van nationaal recht die op het tijdstip van de richtlijn reeds bestonden, daaronder begrepen Section 73 CDPA, en dat het toelaat dat die bepaling in stand blijven met dezelfde werkingsfeer als zij hadden vóór de richtlijn. Dienovereenkomstig strekt het woord „kabel” in artikel 9 ertoe die

bepalingen te identificeren, maar de precieze werkingssfeer van dat woord moet worden bepaald op basis van de betrokken specifieke bepalingen van het nationale recht. Het woord „kabel” wordt in de richtlijnen op dit gebied niet op coherente wijze gebruikt, heeft geen uniforme Unierechtelijke betekenis en er is geen rationele grondslag voor het bestaan van een dergelijk „alle doelen dienend” begrip. In de context van artikel 9 van richtlijn 2001/29, moet „kabel” in die zin worden uitgelegd dat de betrokken via internet verrichte streaming-diensten daaronder vallen. Virgin Media is het eens met TVC.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 11 Volgens de verwijzende rechter rijst in de bij hem aanhangige zaak de vraag wat de werkingssfeer is van artikel 9 van richtlijn 2001/29 en of het toelaat dat een lidstaat een bepaling als Section 73 CDPA in stand houdt, die toelaat dat in de daarin bepaalde bijzondere omstandigheden een verweer wordt aangevoerd tegen een gestelde inbreuk op een auteursrecht op een uitzending en op het auteursrecht op enig werk in de uitzending ten gevolge van de streaming van programma's van de publieke omroep aan leden van het publiek, indien de streaming gebeurt per draad (a) via internet (maar doorgifte per mobiele apparatuur via enig mobielelefoonnetwerk niet daaronder begrepen) en/of aan gebruikers in het oorspronkelijke uitzendgebied.
- 12 Tot de verwijdering ervan in 2003, was de uitdrukking „kabelprogrammadienst” omschreven in Section 7 CDPA. De oude definitie van „kabelprogrammadienst” (onder meer een dienst die geheel of overwegend bestaat in het zenden van beelden, geluid of andere informatie middels een telecommunicatiesysteem anders dan draadloze telegrafie) was ruim genoeg om de thans door TVC geëxploiteerde internetdienst te omvatten.
- 13 Een van de wijzigingen die bij de Regulations van 2003 zijn ingevoerd, is dat, dat wat voordien afzonderlijke handelingen van „omroep” (alleen draadloos) en „kabelprogrammadienst” waren, werden samengebracht in één nieuwe handeling „omroep”, die zowel per draad als draadloos kon gebeuren, en de definitie van „kabelprogrammadienst” in Section 7 werd bijgevolg geschrapt.
- 14 Er is een verschil tussen de uitzondering voor doorgifteverplichting en die voor het „ontvangstgebied” in Section 73 CDPA. Van de eerste kan worden gesteld dat die betrekking heeft op het recht van de omroepen op toegang tot kabelcapaciteit en aldus binnen de werkingssfeer van artikel 9 van richtlijn 2001/29 valt, terwijl de tweede de toegang door kabelsysteemaanbieders tot programma's van de publieke omroep impliceert, en aldus niet binnen de werkingssfeer van die bepaling valt. De uitzondering voor het „ontvangstgebied” is strikt omljnd. Zij betreft alleen de verspreiding middels onmiddellijke wederdoorgifte van de uitzendingen van de publieke omroepen vanuit het Verenigd Koninkrijk. Voorts moeten de uitzendingen bestemd zijn voor ontvangst in het gebied waarin zij

worden wederdoorgegeven. Die uitzondering was ingevoerd om de wederdoorgifte van uitzendingen van de publieke omroep te vergemakkelijken in gebieden met slechte ontvangst of waar om andere redenen geen antennes konden worden gebruikt. Terwijl wederdoorgifte die binnen deze uitzondering valt, door kabelexploitanten niet verplicht wordt verricht, neemt dat niet weg dat de uitzondering er een kan zijn die de toegang van omroepen tot de kabel betreft omdat zij de onmiddellijke wederdoorgifte van die uitzendingen van de publieke omroep per kabel in gebieden waarin de uitzendingen voor ontvangst bestemd waren, vergemakkelijkt en reguleert.

- 15 Artikel 9 van richtlijn 2001/29 is een ongebruikelijke bepaling omdat, zoals blijkt uit het opschrift ervan, het betrekking heeft op de voorgezette toepassing van andere wettelijke bepalingen, daaronder begrepen bestaande bepalingen van nationaal recht. Het moet derhalve worden vergeleken met artikel 5 van die richtlijn, dat betrekking heeft op algemene uitzonderingen en beperkingen op de bij de artikelen 2 en 3 toegekende rechten. Artikel 9 staat de lidstaten toe bestaande bepalingen die betrekking hebben op de toegang tot de kabel van omroepdiensten, in stand te laten. Het lijkt onwaarschijnlijk dat de Uniewetgever met het gebruik van het woord „kabel” bepalingen betreffende wederdoorgifte die binnen de werkingssfeer van deze uitzonderingen valt maar via internet gebeurt, van de werkingssfeer van artikel 9 heeft willen uitsluiten. Derhalve is aannemelijk dat artikel 9 de voortgezette instandhouding van Section 73 CDPA door het Verenigd Koninkrijk toeliet met de werkingssfeer die deze Section had op het tijdstip van de richtlijn.
- 16 Daar TVC zich niet beroept op artikel 5 van de richtlijn, is de rechtmatigheid van haar wederdoorgifte van krachtens de Berner conventie beschermde werken volledig afhankelijk van de werking van artikel 9. Bepalingen betreffende „toegang tot de kabel van omroepdiensten” kunnen alleen verwijzen naar bepalingen die van kabelexploitanten vereisen dat zij omroepdiensten verrichten, dat wil zeggen de regeling betreffende de zogeheten doorgifteverplichting, en zijn dus niet van toepassing op de vrijwillige wederdoorgifte die TVC verschaft. Indien de relevante woorden in artikel 9 de werking in stand laten van de nationale wettelijke regeling die simultane wederdoorgifte via kabel in hetzelfde gebied legitimeert, rijst de vraag of „kabel” elke soort „draad” omvat, dat wil zeggen niet alleen „traditionele kabelnetwerken”, die internetdiensten kunnen verrichten.
- 17 Indien de argumenten van de omroepen, volgens welke „kabel” in het acquis van de Unie de aanvaarde betekenis van gewone kabel heeft, met andere woorden kabel gebruikt voor alleen traditionele televisie-uitzending en verspreidingsdiensten, juist zijn, dan omvat het woord „kabel” niet de glasvezelkabels die worden gebruikt voor het verzenden van berichten via internet. Voor die betekenis van „kabel” kan steun worden gevonden in de opzet en de doelen van de richtlijn. Het is echter niet duidelijk of „kabel” in de Unieregeling ook straalverbindingen omvat, hoewel dat niet noodzakelijkerwijs incoherent is met een engere (technologie-specifieke) betekenis van „kabel” die

zou moeten worden aangevuld met straalverbinding om rivieren en riviermondingen te overbruggen.

- 18 Indien „kabel” in de richtlijn de betekenis heeft van „traditionele kabel”, dan zou de uitdrukking „toegang tot de kabel” niet hoofdzakelijk betrekking hebben op verweren tegen inbreuken op auteursrecht, maar op het eventueel door het nationale recht toegestane gebruik van de kabel door omroepen. De gehele uitdrukking vermeldt auteursrecht nergens expliciet: ook in overweging 60 van de richtlijn is het auteursrecht als zodanig niet vermeld, al verwijst zij wel naar andere documenten betreffende intellectuele eigendom en toegang tot overheidsdocumenten. Dit zou de slotsom kunnen versterken dat van artikel 9 (in de context van de kabel) als hoofddoel heeft een regeling te geven voor toegang tot infrastructuur in de lidstaten.
- 19 Indien het Hof van Justitie aan artikel 9 een praktische uitlegging zou geven, zouden de nationale gerechten toezicht kunnen uitoefenen op misbruik van de rechten van de lidstaten middels de toepassing van de beginselen van evenredigheid en billijk evenwicht.